



Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2022. gada 16. jūnijā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Publiskie iepirkumi – Regula (ES, Euratom) 2018/1046 – Regula (ES, Euratom) Nr. 966/2012 – Nepiemērojamība publiskiem līgumiem, kuru slēgšanas tiesības ir piešķirušas dalībvalstis un kuri tiek finansēti no Eiropas strukturālo un investīciju fondu līdzekļiem – Direktīva 2014/24/ES – Tieša un beznosacījumu norāde valsts tiesību aktos uz Savienības tiesību normām – Piemērojamība līgumam, kura paredzamā vērtība ir zemāka par direktīvā noteikto robežvērtību – 32. panta 2. punkta a) apakšpunkts – Līgumslēdzējas iestādes tiesības pēc konstatējuma par iepriekšējās atklātās procedūras neveiksmīgo raksturu izsludināt uzaicinājumu piedalīties sarunu procedūrā bez iepriekšējas publicēšanas tikai vienam saimnieciskās darbības subjektam – Pienākums saglabāt līguma sākotnējos nosacījumus, neveicot būtiskas izmaiņas

Lietā C-376/21

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa, Bulgārija) iesniedza ar 2021. gada 28. maija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2021. gada 17. jūnijā, tiesvedībā

Zamestnik-ministar na regionalnoto razvitie i blagoustroystvoto i rakovoditel na Upravlyavashtia organ na Operativna programa “Regioni v rastezh” 2014–2020

pret

Obshtina Razlog,

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs N. Jēskinens [*N. Jääskinen*], tiesneši M. Safjans [*M. Safjan*] un M. Gavalecs [*M. Gavalec*] (referents),

ģenerālvokāte: L. Medina,

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– Eiropas Komisijas vārdā – *D. Drambozova, P. Ondrůšek, P. Rossi*, un *G. Wils*, pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – bulgāru.

ņemot vērā pēc ģenerālvokātes uzklausišanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (2012. gada 25. oktobris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV 2012, L 298, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) 2015/1929 (2015. gada 28. oktobris) (OV 2015, L 286, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 966/2012”), 102. un 104. pantu, kā arī Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV 2018, L 193, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Finanšu regula”), 160. un 164. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Zamestnik-ministar na regionalno razvitie i blagoustroystvoto i rakovoditel na Upravlyavashtia organ na Operativna programa “Regioni v rastezh” 2014–2020* (reģionālās attīstības un būvdarbu ministra vietnieks kā darbības programmas “Jaunattīstības reģioni” 2014.–2020. gadam vadošās iestādes vadītājs) un *Obshtina Razlog* (Razlogas pašvaldība, Bulgārija) par minētā ministra vietnieka lēmumu piemērot šai pašvaldībai finanšu korekciju par noteikumu pārkāpumu, pirmkārt, attiecībā uz publiskajiem iepirkumiem un, otrkārt, minētajai pašvaldībai piešķirtajiem ES līdzekļiem.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula Nr. 966/2012

- 3 Regulas Nr. 966/2012 102. pantā “Publisko līgumu principi” bija paredzēts:

“1. Visi publiskie līgumi, kurus pilnīgi vai daļēji finansē no [Eiropas Savienības] budžeta, ievēro pārredzamības, proporcionalitātes, vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principus.

2. Par visiem līgumiem konkursu rīko, nodrošinot pēc iespējas lielāku konkurenci, izņemot tad, ja tiek izmantota 104. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētā procedūra.

[..]”

- 4 Šīs regulas 104. panta “Iepirkuma procedūras” 1. punktā bija noteikts:

“Iepirkuma procedūras koncesijas līgumu vai publisku līgumu, tostarp pamatlīgumu, slēgšanas tiesību piešķiršanai notiek kādā no turpmāk minētajiem veidiem:

[..]

d) sarunu procedūra, tostarp bez iepriekšējas publicēšanas;

[..].”

- 5 Minētās regulas 117. panta “Līgumslēdzēja iestāde” 1. punktā bija noteikts:

“Iestādes 2. panta nozīmē, izpildaģentūras un struktūras 208. un 209. panta nozīmē uzskata par līgumslēdzējām iestādēm, ja iestādes piešķir līgumus uz sava rēķina, izņemot, ja tās iegādājas no centralizēto iepirkumu struktūras. [..]

Saskaņā ar 65. pantu minētās iestādes deleģē vajadzīgās pilnvaras, lai pildītu līgumslēdzējas iestādes funkcijas.”

Finanšu regula

- 6 Finanšu regulas 2. pantā “Definīcijas” ir noteikts:

“Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

[..]

51. “publisks līgums” ir līgums par atlīdzību, kas rakstiski noslēgts starp vienu vai vairākiem ekonomikas dalībniekiem un vienu vai vairākām līgumslēdzējām iestādēm 174. un 178. panta nozīmē un kura mērķis ir kustamu vai nekustamu aktīvu piegāde, būvdarbu izpilde vai pakalpojumu sniegšana par cenu, kuru pilnībā vai daļēji maksā no budžeta, tajā skaitā:

[..]

b) piegādes līgumi;

[..].”

- 7 Šīs regulas 63. panta “Dalīta pārvaldība ar dalībvalstīm” 1. punktā ir paredzēts:

“Ja Komisija izpilda budžetu saskaņā ar dalītu pārvaldību, ar budžeta izpildi saistītus uzdevumus deleģē dalībvalstīm. Komisija un dalībvalstis, pārvaldot Savienības līdzekļus, ievēro pareizas finanšu pārvaldības, pārredzamības un nediskriminācijas principus un nodrošina Savienības rīcības pamanāmību. Šajā sakarībā Komisija un dalībvalstis izpilda savus attiecīgos kontroles un revīzijas pienākumus un uzņemas izrietošos pienākumus, kas noteikti šajā regulā. Papildu noteikumus nosaka speciālajās nozares noteikumos.”

- 8 Minētās regulas 160. pantā “Līgumiem piemērojamie principi un darbības joma” ir noteikts:
- “1. Visos līgumos, kurus pilnīgi vai daļēji finansē no budžeta, tiek ievēroti pārredzamības, proporcionalitātes, vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principi.
2. Par visiem līgumiem konkursu rīko, nodrošinot pēc iespējas lielāku konkurenci, izņemot tad, ja tiek izmantota 164. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētā procedūra.
- [..]”
- 9 Šīs pašas regulas 164. pantā “Iepirkuma procedūras” ir paredzēts:
- “1. Iepirkuma procedūras koncesijas līgumu vai publisku līgumu, tostarp pamatlīgumu, slēgšanas tiesību piešķiršanai notiek kādā no turpmāk minētajiem veidiem:
- [..]
- d) sarunu procedūra, tostarp bez iepriekšējas publicēšanas;
- [..].
4. Visās procedūrās, kas saistītas ar sarunām, līgumslēdzēja iestāde veic sarunas ar pretendentiem par sākotnējiem un visiem turpmākajiem piedāvājumiem vai to daļām, izņemot to galīgos piedāvājumus, lai uzlabotu to saturu. Minimālās prasības un iepirkuma procedūras dokumentos norādītie kritēriji nav sarunu priekšmets.
- [..]”
- 10 Finanšu regulas 174. panta “Līgumslēdzēja iestāde” 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts:
- “Savienības iestādes, izpildagentūras un Savienības struktūras, kas minētas 70. un 71. pantā, uzskata par līgumslēdzējām iestādēm attiecībā uz līgumiem, kuru slēgšanas tiesības tās piešķir uz sava rēķina, izņemot, ja tās veic iegādes no centralizēto iepirkumu struktūras. Savienības iestāžu struktūrvienības neuzskata par līgumslēdzējām iestādēm, ja tās savstarpēji noslēdz dienestu līmeņa nolīgumus.”

Direktīva 2014/24

- 11 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV 2014, L 94, 65. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2015/2170 (2015. gada 24. novembris) (OV 2015, L 307, 5. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 2014/24”), 2. un 50. apsvērums ir izteikts šādi:
- “(2) [...] publiskajam iepirkumam ir svarīga nozīme, jo tas ir viens no tirgus instrumentiem, kas izmantojams, lai panāktu gudru, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, vienlaikus nodrošinot visefektīvāko publiskā sektora līdzekļu izmantošanu. Minētajam nolūkam publiskā iepirkuma noteikumi, kas pieņemti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/17/EK [(2004. gada 31. marts), ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs (OV 2004, L 134, 1. lpp.)] un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/18/EK [(2004. gada 31. marts) par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu

un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV 2004, L 134, 114. lpp.)), būtu jāpārskata un jāmodernizē, lai palielinātu publiskā sektora izdevumu efektivitāti [..].

[..]

- (50) Ņemot vērā kaitīgo ietekmi uz konkurenci, sarunu procedūras bez paziņojuma par līgumu iepriekšējas publicēšanas būtu jāizmanto tikai ļoti ārkārtējos apstākļos. Šāds izņēmums būtu jāattiecinā tikai uz tiem gadījumiem, kad publicēšana vai nu nav iespējama ārkārtējas steidzamības dēļ, ko izraisījuši notikumi, kurus līgumslēdzēja iestāde nevarēja paredzēt un par kuriem tā nav vainojama, vai uz gadījumiem, kad jau no paša sākuma ir skaidrs, ka publicēšana nenodrošinātu lielāku konkurenci vai labākus iepirkuma rezultātus, īpaši tāpēc, ka, objektīvi vērtējot, ir tikai viens ekonomikas dalībnieks, kas var veikt līguma izpildi. Ekskluzivitāte var rasties arī citu iemeslu dēļ, taču tikai objektīvas ekskluzivitātes situācijas var attaisnot to, ka tiek izmantota sarunu procedūra bez publicēšanas, ja ekskluzivitātes situāciju nav radījusi pati līgumslēdzēja iestāde saistībā ar gaidāmo iepirkuma procedūru.

Līgumslēdzējām iestādēm, kas vēlas izmantot šo izņēmumu, būtu jānorāda iemesli, kādēļ nav nekādu pamatotu alternatīvu vai aizstājēju, piemēram, izmantojot alternatīvus izplatīšanas kanālus, tostarp ārpus līgumslēdzējas iestādes dalībvalsts, vai apsverot iespēju izmantot funkcionāli līdzīgus būvdarbus, piegādes un pakalpojumus.

Ja ekskluzivitātes situācija pastāv tehnisku iemeslu dēļ, tad tie ir katrā konkrētajā gadījumā precīzi jānosaka un jāpamato. Starp tiem var būt, piemēram, tas, ka nevienam citam ekonomikas dalībniekam faktiski nav tehnisko iespēju sasniegt prasītos rezultātus, vai arī nepieciešamība izmantot īpašu zinātību, rīkus vai līdzekļus, kuri ir tikai viena ekonomikas dalībnieka rīcībā. Tehniskie iemesli var izrietēt arī no īpašām sadarbības prasībām, kas jāizpilda, lai nodrošinātu iepirkamo būvdarbu, piegāžu vai pakalpojumu funkcionēšanu.

Visbeidzot, iepirkuma procedūra nav lietderīga gadījumos, kad piegādes tieši iegādājas preču tirgos, tostarp tirdzniecības platformās tādām precēm kā lauksaimniecības produkti un izejmateriāli un enerģētikas tirdzniecībai, kur regulētā un pārraudzītā daudzpusējā tirdzniecības struktūra pati par sevi garantē tirgus cenas.”

- 12 Šīs direktīvas 4. pantā “Robežvērtības” ir noteikts:

“Šo direktīvu piemēro iepirkumiem, kuru paredzamā vērtība bez pievienotās vērtības nodokļa (PVN) ir vienāda ar šādām robežvērtībām vai tās pārsniedz:

[..]

- c) [...] 209 000 [euro] publiskiem piegādes un pakalpojumu līgumiem, kuru slēgšanas tiesības piešķir centrālās pārvaldes iestāžu padotībā esošas līgumslēdzējas iestādes, un metu konkursos, kurus organizē šādas iestādes; [...]

[..].”

- 13 Atbilstoši minētās direktīvas 5. pantam “Iepirkuma paredzamās vērtības aprēķināšanas metodes”:

“1. Iepirkuma paredzamās vērtības aprēķina pamatā ir kopējā izmaksājamā summa, bez PVN, ko aprēķinājusi līgumslēdzēja iestāde, ietverot visas iespējas un visus līgumu pārjaunojumus, kā nepārprotami noteikts iepirkuma procedūras dokumentos.

[..]

3. Iepirkuma paredzamās vērtības aprēķināšanas metodes izvēli neizdara ar nolūku panākt, lai to izslēgtu no šīs direktīvas darbības jomas. Iepirkumu nesadala, lai panāktu, ka tas neietilpst šīs direktīvas darbības jomā, ja vien tam nav objektīvu iemeslu.

4. Minētā paredz[a]mā vērtība ir derīg[a] brīdī, kad tiek nosūtīts iepirkuma izsludināšanas paziņojums, vai – ja iepirkuma izsludināšanas paziņojums nav paredzēts – brīdī, kad līgumslēdzēja iestāde sāk iepirkuma procedūru, piemēram, vajadzības gadījumā, iepirkuma sakarā sazinoties ar ekonomikas dalībniekiem.

[..]”

- 14 Šī pašas direktīvas 18. panta “Iepirkuma principi” 1. punktā ir paredzēts:

“Līgumslēdzējas iestādes nodrošina vienlīdzīgu un nediskriminējošu attieksmi pret visiem ekonomikas dalībniekiem un rīkojas pārredzami un samērīgi.

Iepirkumu neizstrādā ar nolūku to izslēgt no šīs direktīvas darbības jomas vai mākslīgi sašaurināt konkurenci. Konkurenci uzskata par mākslīgi sašaurinātu, ja iepirkums ir izstrādāts ar nolūku radīt nepamatoti izdevīgākus vai mazāk izdevīgus apstākļus noteiktiem ekonomikas dalībniekiem.”

- 15 Direktīvas 2014/24 26. panta “Procedūru izvēle” 4. un 6. punktā ir paredzēts:

“4. Dalībvalstis nosaka, ka līgumslēdzējas iestādes var piemērot konkursa procedūru ar sarunām vai konkursa dialogu šādās situācijās:

[..]

- b) attiecībā uz būvdarbiem, piegādēm vai pakalpojumiem gadījumos, kad atklātā vai slēgtā procedūrā ir iesniegti tikai neatbilstīgi vai nepieņemami piedāvājumi. Šādās situācijās līgumslēdzējām iestādēm nav pienākuma publicēt paziņojum[u] par līgumu, ja tās procedūrā iesaista visus un tikai tos pretendentes, kas atbilst 57. līdz 64. panta kritērijiem un kas iepriekšējā atklātajā vai slēgtajā procedūrā ir iesnieguši piedāvājumus atbilstīgi iepirkuma procedūras oficiālajām prasībām.

Par neatbilstīgiem uzskata jo īpaši tādus piedāvājumus, kas neatbilst iepirkuma procedūras dokumentiem, kas saņemti novēloti, kuri liecina par slepenību norunu vai korupciju vai ko līgumslēdzēja iestāde atzinusi par nepamatoti lētiem. Par nepieņemamiem uzskata jo īpaši tādus piedāvājumus, kurus iesnieguši pretendenti, kam nav prasītās kvalifikācijas, un piedāvājumus, kuru cena pārsniedz līgumslēdzējas iestādes budžetu, kas noteikts un dokumentāli reģistrēts pirms iepirkuma procedūras uzsākšanas.

[..]

6. Īpašos gadījumos un apstākļos, kuri nepārprotami minēti 32. pantā, dalībvalstis var noteikt, ka līgumslēdzējas iestādes var piemērot sarunu procedūru bez iepirkuma izsludināšanas izmantojot iepriekšējo publicēšanu. Dalībvalstis neļauj minēto procedūru piemērot nekādos citos gadījumos kā vien tajos, kas minēti 32. pantā.”

- 16 Šīs direktīvas 32. panta “Sarunu procedūra bez iepriekšējas publicēšanas” 2. punktā ir noteikts:

“Sarunu procedūru bez iepriekšējas publicēšanas var izmantot publiskiem būvdarbu līgumiem, publiskiem piegādes līgumiem un publiskiem pakalpojumu līgumiem jebkurā no šādiem gadījumiem:

- a) ja atklātā vai slēgtā procedūrā nav iesniegti piedāvājumi vai nav iesniegti piemēroti piedāvājumi, vai nav iesniegti dalības pieteikumi vai piemēroti dalības pieteikumi, ar noteikumu, ka netiek būtiski mainīti līguma sākotnējie nosacījumi un ka Komisijai tiek nosūtīts ziņojums, ja tā to prasa.

Piedāvājumu uzskata par nepiemērotu, ja tam nav sakara ar līgumu, jo bez būtiskām izmaiņām acīmredzami nevar apmierināt līgumslēdzējas iestādes vajadzības un prasības, kas norādītas iepirkuma procedūras dokumentos. Dalības pieteikumu uzskata par nepiemērotu, ja attiecīgais ekonomikas dalībnieks tiks izslēgts vai to var izslēgt saskaņā ar 57. pantu, vai ekonomikas dalībnieks neatbilst atlases kritērijiem, ko līgumslēdzēja iestāde noteikusi saskaņā ar 58. pantu;

[..].”

Bulgārijas tiesību akti

Publisko iepirkumu likums

- 17 *Zakon za obshtestvenite porachki* (Publisko iepirkumu likums, 2016. gada 16. februāra DV Nr. 13) redakcijā, kas ir piemērojama pamatlīdētā (turpmāk tekstā – “Publisko iepirkumu likums”) 2. pantā ir paredzēts:

“(1) Publisko līgumu slēgšanas tiesības piešķir saskaņā ar [LESD] principiem, it īpaši preču brīvas aprites, brīvības veikt uzņēmējdarbību, pakalpojumu sniegšanas brīvības un savstarpējas atzīšanas principiem, kā arī no tiem izrietošajiem principiem:

1. vienlīdzība un nediskriminācija;
2. brīva konkurence;
3. samērīgums;
4. publicitāte un pārskatāmība.

(2) Piešķirot publisko līgumu slēgšanas tiesības, līgumslēdzējas iestādes nedrīkst ierobežot konkurenci, iekļaujot nosacījumus vai prasības, kas sniedz nepamatotas priekšrocības vai nepamatoti ierobežo saimnieciskās darbības subjektu dalību publiskajos iepirkumos un kas nav samērīgi ar publiskā iepirkuma priekšmetu, vērtību, sarežģītību, daudzumu vai apjomu.”

18 Šī likuma 18. panta 1., 2. un 7. punkts ir izteikts šādi:

“(1) Procedūras šī likuma izpratnē ir:

[..]

8. sarunas bez iepriekšējas publicēšanas;

9. sarunas bez iepriekšēja uzaicinājuma piedalīties;

10. sarunas bez paziņojuma par līgumu publicēšanas;

[..]

13. tiešās sarunas.

(2) Atklāta procedūra un publisks konkurss ir procedūras, kurās piedāvājumu var iesniegt jebkura ieinteresētā persona.

[..]

(7) Sarunu procedūrās 1. punkta 8.–10. punkta un 13. punkta izpratnē līgumslēdzēja iestāde līguma noteikumus apspriež ar vienu vai vairākām skaidri definētām personām.”

19 Saskaņā ar minētā likuma 79. panta 1. punktu:

“Publiskās līgumslēdzējas iestādes sarunu procedūru bez iepriekšējas publicēšanas var izmantot tikai šādos gadījumos:

1. ja atklātā vai slēgtā procedūrā nav iesniegts neviens piedāvājums vai dalības pieteikums vai dalības pieteikumi nav bijuši piemēroti, un līguma sākotnējie nosacījumi netiek būtiski mainīti;

[..].”

20 Šī paša likuma 110. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Līgumslēdzēja iestāde noslēdz procedūru ar motivētu lēmumu, ja:

1. nav iesniegts neviens piedāvājums, dalības pieteikums vai konkursa projekts vai arī tad, ja neviens dalībnieks nav pieteicies sarunām;

2. neviens no piedāvājumiem vai dalības pieteikumiem nav atbildis piedāvājumu iesniegšanas nosacījumiem, tostarp attiecībā uz formu, procedūru un termiņiem, vai nav bijis piemērots;

[..].”

21 Publisko iepirkumu likuma 182. pantā ir paredzēts:

“(1) Līgumslēdzēja iestāde var veikt sarunas tieši ar noteiktām personām, ja pastāv kāds no 79. panta 1. punkta 3. un 5.–9. apakšpunktā paredzētajiem iemesliem, vai arī tad, ja:

[..]

2. līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūra publiska konkursa veidā ir noslēgta, pamatojoties uz to, ka nav iesniegts neviens piedāvājums vai ka iesniegtie piedāvājumi nav bijuši piemēroti, un sākotnējie nosacījumi netiek būtiski mainīti;

[..].”

Eiropas strukturālo un investīciju fondu likums

- 22 *Zakon za upravljenie na sredstvata ot Evropeiskite strukturni i investitsionni fondove* (Likums par Eiropas strukturālo un investīciju fondu līdzekļu pārvaldību, 2015. gada 22. decembra DV Nr. 101) redakcijā, kas ir piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – “Eiropas strukturālo un investīciju fondu likums”), 49. panta 2. punktā ir paredzēts:

“Lai izraudzītos līgumslēdzēju, kuram uzticēt uzdevumus, kas saistīti ar būvdarbiem, pakalpojumiem un/vai preču piegādēm, kuras ir publiskā līguma priekšmets Publisko iepirkumu likuma izpratnē, ir piemērojami noteikumi, kas ir paredzēti:

1. Publisko iepirkumu likumā – ja saņēmējs ir līgumslēdzēja iestāde minētā likuma izpratnē;

[..].”

Publisko iepirkumu likuma piemērošanas noteikumi

- 23 *Pravilnik za prilagane na zakona za obshtestvenite porachki* (Publisko iepirkumu likuma piemērošanas noteikumi, 2016. gada 8. aprīļa DV Nr. 28), redakcijā, kas ir piemērojama pamatlietā, 64. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Lēmumā par Publisko iepirkumu likuma 18. panta 1. punkta 8.–10. un 13. apakšpunktā paredzētās procedūras noslēgšanu līgumslēdzējas iestādes norāda arī personas, kuras tiks uzaicinātas piedalīties sarunās, izņemot 79. panta 1. punkta 7. un 8. apakšpunktā, 138. panta 1. punkta 2. apakšpunktā, [ši] likuma [..] 164. panta 1. punkta 9. un 10. apakšpunktā paredzētajos gadījumos, kā arī [minētā likuma] 182. panta 1. punkta 3. apakšpunktā paredzētajos gadījumos.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 24 Razlogas pašvaldība saņēma ES līdzekļus, kas bija piešķirti tās teritorijā esošā lauksaimniecības mehanizācijas tehnikuma mācību infrastruktūras un izglītības uzlabošanai. Šajā nolūkā tā līgumslēdzējas iestādes statusā rīkoja publiska konkursa iepirkuma procedūru, kuras priekšmets bija tehnikas, aprīkojuma un mēbeļu piegāde šī tehnikuma vajadzībām.
- 25 Šis līgums bija sadalīts četrās daļās. Vienīgais iesniegtais piedāvājums attiecās tikai uz 2. daļu “Metālapstrādes iekārtas”. Līgumslēdzēja iestāde to neatzina par atbilstošu līguma nosacījumiem, jo tā summa vairāk nekā divas reizes pārsniedza līguma paredzamo vērtību. Tad līgumslēdzēja iestāde konstatēja, ka šī procedūra nav bijusi veiksmīga un noslēdza to ar 2017. gada 1. novembra lēmumu, kas tika pieņemts, pamatojoties uz Publisko iepirkumu likuma 110. panta 1. punkta 1. un 2. apakšpunktu.

- 26 Ar 2017. gada 1. decembra lēmumu līgumslēdzēja iestāde atbilstoši šī likuma 79. panta 1. punkta 1. apakšpunktam īstenoja sarunu procedūru bez iepriekšējas publicēšanas, kuras priekšmets bija “Metālapstrādes iekārtu piegāde Razlogas pilsētas lauksaimniecības mehanizācijas tehnikuma vajadzībām”. Šī līguma, kurā bez izmaiņām bija pārņemti attiecībā uz šo daļu sākotnēji paziņotie līguma nosacījumi, paredzamā vērtība, bija 33 917,82 Bulgārijas levu (BGN) bez PVN (aptuveni 17 370 EUR). Šī līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas veida izvēle esot bijusi pamatota ar to, ka iepriekšējā atklātajā procedūrā nav ticis iesniegts atbilstošs piedāvājums attiecībā uz šo daļu.
- 27 Šajā sarunu procedūrā bez iepriekšējas publicēšanas līgumslēdzēja iestāde uzaicināja piedalīties tikai vienu saimnieciskās darbības subjektu – šajā gadījumā *Dikar Konsult* – un ar 2017. gada 29. decembrī noslēgtu līgumu tam piešķīra tiesības slēgt līgumu, kura vērtība bija 33 907 BGN bez PVN (aptuveni 17 365 EUR).
- 28 Par minēto sarunu procedūru bez iepriekšējas publicēšanas tika ziņots ministram. Šajā ziņojumā līgumslēdzējai iestādei tika pārņemts, ka tā bez jebkāda pamatojuma ir piešķirusi priekšrocības izraudzītajam saimnieciskās darbības subjektam un tādējādi izslēgusi brīvu konkurenci, pārkāpjot it īpaši Finanšu regulas 160. pantā minētos principus.
- 29 Ar 2020. gada 20. marta vēstuli ministrs informēja līgumslēdzēju iestādi kā ES līdzekļu saņēmēju par saņemto ziņojumu un par finanšu korekcijas noteikšanas procedūras sākšanu.
- 30 Līgumslēdzēja iestāde apgalvoja, ka tai atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 18. panta 7. punktam ir tiesības izšķirties par sarunu veikšanu ar vienu vai vairākām noteiktām personām. Turklāt sarunu procedūra bez iepriekšējas publicēšanas neesot nodalāma no pirms tās veiktās publiskā konkursa procedūras, kurā ir bijusi iespēja piedalīties visām ieinteresētajām personām. Tas, ka tika iesniegts tikai viens piedāvājums, kura summa divas reizes pārsniedza līguma paredzamo vērtību, pierādot intereses piedalīties šajā procedūrā neesamību līguma nelielās vērtības dēļ. Publiskā konkursa procedūras neveiksmīgs noslēgums tādējādi esot pamatojis līgumslēdzējas iestādes lēmumu izteikt uzaicinājumu tikai vienam saimnieciskās darbības subjektam turpmākajā sarunu procedūrā bez iepriekšējas publicēšanas.
- 31 Ar 2020. gada 15. aprīļa lēmumu (turpmāk tekstā – “2020. gada 15. aprīļa lēmums”) ministrs līgumslēdzējai iestādei piemēroja finanšu korekciju 10 % apmērā no izdevumiem, kas bija finansējami no ES līdzekļiem, saistībā ar līgumu, kurš bija noslēgts ar *Dikar Konsult*. Šajā lēmumā ministrs apšaubīja sarunu procedūras bez iepriekšējas publicēšanas īstenošanas kārtību. No Finanšu regulas 160. panta it īpaši izrietot, ka publiskā iepirkuma procedūrā obligāti ir jāievēro brīvas konkurences princips. Līdz ar to Publisko iepirkumu likuma 79. panta 1. punkta 1. apakšpunkts nevarot attaisnot līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu pilnīgi bez konkursa, ja ievēro, ka, minot “personas” daudzskaitlī, šī likuma īstenošanas noteikumu 64. panta 1. un 3. punktā esot skaidri noteikts pienākums uzaicinājumu piedalīties sarunās izteikt vairākām personām. Šādi rīkodamās, uzaicinādama tikai *Dikar Konsult* un nepamatodama šo lēmumu, līgumslēdzēja iestāde šim uzņēmumam esot piešķirusi nepamatotu priekšrocību un ierobežojusi iespēju piedalīties nenoteiktam iepirkumā ieinteresētu saimnieciskās darbības subjektu lokam.
- 32 Pamatojoties uz līgumslēdzējas iestādes prasību, *Administrativen sad Blagoevrad* (Blagojevradas Administratīvā tiesa, Bulgārija) 2020. gada 15. aprīļa lēmumu atcēla. Šīs tiesas ieskatā sarunu procedūras bez iepriekšējas publicēšanas norises nosacījumu dēļ ir praktiski neiespējami piemērot principu par iespējami lielākas konkurences nodrošināšanu vai nu līguma specifiskā

priekšmeta dēļ, vai arī tad, ja nav iesniegti piemēroti piedāvājumi. Turklāt Publisko iepirkumu likuma 18. panta 7. punktā līgumslēdzējai iestādei esot skaidri piešķirta iespēja līguma noteikumus apspriest ar vienu vai vairākām noteiktām personām.

- 33 *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa, Bulgārija), kam ministrs ir iesniedzis kasācijas sūdzību, vēlas noskaidrot, vai līgumslēdzēja iestāde pārkāpj vienlīdzīgas attieksmes, nediskriminācijas un brīvas konkurences principus, ja tā uzaicinājumu slēgt publisku līgumu izteic tikai vienam saimnieciskās darbības subjektam sarunu procedūrā bez iepriekšējas publicēšanas, kura, pirmkārt, ir sākta pēc neveiksmīgas atklātas procedūras noslēgšanas, un, otrkārt, kurā bez izmaiņām ir pārņemti šī līguma sākotnējie nosacījumi, pat tad, ja līguma priekšmetam nav specifisku īpatnību, kas pamatotu tā izpildes uzticēšanu uzaicinātajam saimnieciskās darbības subjektam.
- 34 Šajā ziņā šī tiesa norāda uz atšķirībām Bulgārijas tiesu ieskatos, tostarp tās pašas iekšienē, par to, kā interpretēt Publisko iepirkumu likuma 79. panta 1. punkta 1. apakšpunktu, lasot to kopsakarā ar Finanšu regulas 160. panta 2. punktu un 164. panta 1. punkta d) apakšpunktu. Vispirms tā norāda, ka, lai gan Finanšu regulas 160. panta 2. punktā izņēmuma kārtā ir atļauts atkāpties no principa par iespējami lielākas konkurences nodrošināšanu publiskajos iepirkumos, šī tiesību norma neizraisa vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principu pārkāpšanu. Finanšu regulas 164. panta 4. punkta pirmajā teikumā turklāt esot atsauce uz “pretendentiem” daudzskaitlī.
- 35 Turpinājumā, lai gan Finanšu regula parasti nav piemērojama valstu līgumslēdzējām iestādēm, iesniedzējtiesa uzskata, ka šajā gadījumā tā būtu jāpiemēro, jo attiecīgā publiskā līguma vērtība nesasniedz Direktīvā 2014/24 noteikto robežvērtību. Finanšu regulas 160. panta 1. un 2. punkta piemērošanu varot pamatot ar līdzekļu no Savienības budžeta izmantošanu.
- 36 Visbeidzot iesniedzējtiesa norāda, ka šajā lietā nozīmīgie fakti ir norisinājušies laikā, kad Regula Nr. 966/2012 vēl bija spēkā, savukārt 2020. gada 15. aprīļa lēmums esot ticis pieņemts pēc šīs regulas atcelšanas un Finanšu regulas stāšanās spēkā. Katrā ziņā Finanšu regulas 160. panta un pamatlietā piemērojamā Regulas Nr. 966/2012 102. panta 1. un 2. punkta saturs esot identisks.
- 37 Šajā kontekstā *Varhoven administrativen sad* (Augstākā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai Regulas 2018/1046 160. panta 1. un 2. punkts, kā arī Regulas Nr. 966/2012 102. panta 1. un 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie ir piemērojami arī Eiropas Savienības dalībvalstu līgumslēdzējām iestādēm, ja publiskie līgumi, kuru līgumslēgšanas tiesības tās piešķir, tiek finansēti no Eiropas strukturālo un investīciju fondu līdzekļiem?
- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša: vai Regulas 2018/1046 160. panta 1. punktā un Regulas Nr. 966/2012 102. panta 1. punktā noteiktie pārskatāmības, samērīguma, vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principi ir jāinterpretē tādējādi, ka tie pieļauj pilnīgu konkurences ierobežošanu, piešķirot publiskā līguma slēgšanas tiesības sarunu procedūrā bez iepriekšējas līguma paziņojuma publicēšanas, ja publiskā līguma priekšmetam nav raksturīgo īpatnību, no kurām objektīvi izriet prasība, lai to izpildītu tikai uz sarunām uzaicinātais saimnieciskās darbības subjekts? It īpaši, vai Regulas Nr. 2018/1046 160. panta 1. un 2. punkts, lasot tos kopā ar 164. panta 1. punkta d) apakšpunktu, un Regulas Nr. 966/2012 102. panta 1. un 2. punkts, lasot tos kopā ar 104. panta 1. punkta d) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem tiek pieļauts tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, saskaņā ar kuru līgumslēdzēja iestāde pēc

līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras apturēšanas, pamatojoties uz faktu, ka vienīgais iesniegtais piedāvājums ir nepiemērots, var arī aicināt tikai vienu saimnieciskās darbības subjektu piedalīties sarunu procedūrā bez iepriekšējas līguma paziņojuma publicēšanas, ja publiskā līguma priekšmetam nav raksturīgo īpatnību, no kurām objektīvi izriet prasība, lai to izpildītu tikai uz sarunām uzaicinātais saimnieciskās darbības subjekts?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 38 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Finanšu regulas 160. panta 1. un 2. punkts un Regulas Nr. 966/2012 102. panta 1. un 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie ir piemērojami iepirkumu procedūrām, ko rīko dalībvalstu līgumslēdzējas iestādes, ja šie līgumi tiek finansēti no Eiropas strukturālo un investīciju fondu līdzekļiem.
- 39 Finanšu regulas 160. panta “Līgumiem piemērojamie principi un darbības joma” 1. punktā ir noteikts, ka “visos līgumos, kurus pilnīgi vai daļēji finansē no budžeta, tiek ievēroti pārredzamības, proporcionalitātes, vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principi.” Šīs tiesību normas 2. punktā ir precizēts, ka “par visiem līgumiem konkursu rīko, nodrošinot pēc iespējas lielāku konkurenci, izņemot tad, ja tiek izmantota 164. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētā procedūra”, proti, sarunu procedūra, tostarp bez iepriekšējas publicēšanas.
- 40 Kā izriet no šī sprieduma 35. punkta, šis pirmais jautājums ir balstīts uz premisu, ka, lai gan Finanšu regula nav piemērojama valstu līgumslēdzējām iestādēm, tomēr tā varētu kompensēt Direktīvas 2014/24 nepiemērojamību publiskam līgumam, kura vērtība nesasniedz šajā direktīvā noteikto robežvērtību.
- 41 Iesniedzējtiesa pamatoti norāda, ka Finanšu regula nav piemērojama iepirkuma procedūrām, ko rīko dalībvalstu līgumslēdzējas iestādes.
- 42 Proti, no Finanšu regulas 2. panta 51. punkta izriet – kā “publisks līgums” šīs regulas izpratnē tiek apzīmēts “līgums par atlīdzību, kas rakstiski noslēgts starp vienu vai vairākiem ekonomikas dalībniekiem un vienu vai vairākām līgumslēdzējām iestādēm 174. un 178. panta nozīmē un kura mērķis ir kustamu vai nekustamu aktīvu piegāde, būvdarbu izpilde vai pakalpojumu sniegšana [...]”.
- 43 Šīs regulas 174. panta “Līgumslēdzēja iestāde” 1. punkta pirmās daļas pirmajā teikumā ir noteikts, ka “Savienības iestādes, izpildaģentūras un Savienības struktūras, kas minētas 70. un 71. pantā, uzskata par līgumslēdzējām iestādēm attiecībā uz līgumiem, kuru slēgšanas tiesības tās piešķir uz sava rēķina, izņemot, ja tās veic iegādes no centralizēto iepirkumu struktūras”.
- 44 Kā norādīts Finanšu regulas II pielikumā, šīs regulas 174. panta formulējums atbilst ar Finanšu regulu no 2018. gada 2. augusta atceltās Regulas Nr. 966/2012 117. panta 1. punkta formulējumam.
- 45 Jēdziens “līgumslēdzēja iestāde”, kas izriet no Regulas Nr. 966/2012, pēc Finanšu regulas stāšanās spēkā būtībā ir palicis nemainīgs, līdz ar to šis jēdziens šajās abās regulās ir jāinterpretē vienādi.

- 46 Tādējādi no Finanšu regulas 174. panta skaidri izriet, ka jēdziens “līgumslēdzēja iestāde”, uz kuru ir atsauce šīs regulas 2. panta 51. punktā, tāpat kā Regulas Nr. 966/2012 117. pants ietver tikai Savienības iestādes, izpildaģentūras un Savienības struktūras, kas minētas Finanšu regulas 70. un 71. pantā.
- 47 No tā izriet, ka neviena no šīm regulām nav piemērojama publisko iepirkumu procedūrām, ko īsteno dalībvalstu līgumslēdzējas iestādes.
- 48 Piedevām no Finanšu regulas 63. panta 1. punkta izriet, ka tad, kad Komisija izpilda budžetu saskaņā ar dalītu pārvaldību, ar budžeta izpildi saistītus uzdevumus deleģē dalībvalstīm. Tām it īpaši ir jāievēro speciālajā nozares tiesiskajā regulējumā paredzētie papildu noteikumi. Līdz ar to, kā rakstveida apsvērumos ir uzsvērusi Komisija, šīs regulas 63. panta 1. punktā dalībvalstīm, pat ja tās veic budžeta izpildes uzdevumus, izmantojot publiskus līgumus, kas tiek finansēti no Eiropas struktūrālo un investīciju fondu līdzekļiem, ir noteikts pienākums piemērot nevis Finanšu regulu, bet gan savus valsts tiesību aktus, tostarp tiesību normas, ar kurām ir transponētas publisko iepirkumu direktīvas.
- 49 Tādējādi šķiet, ka pat tad, ja publisks līgums tiek finansēts no Eiropas struktūrālo un investīciju fondu līdzekļiem, dalībvalstu līgumslēdzēju iestāžu pienākums ievērot iepirkumu pamatprincipus – vienlīdzīgas attieksmes, nediskriminācijas, pārskatāmības un samērīguma principus – nevar izrietēt no Finanšu regulas 160. panta.
- 50 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Finanšu regulas 160. panta 1. un 2. punkts un Regulas Nr. 966/2012 102. panta 1. un 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nav piemērojami publisko iepirkumu procedūrām, ko rīko dalībvalstu līgumslēdzējas iestādes, pat tad, ja šie līgumi tiek finansēti no Eiropas struktūrālo un investīciju fondu līdzekļiem.

Par otro jautājumu

- 51 Iesākumā ir jāatgādina, ka prejudiciālais jautājums ir jāizskata, ņemot vērā visas Līgumu un atvasināto tiesību normas, kurām var būt nozīme saistībā ar izvirzīto problēmu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 1985. gada 11. jūlijs, *Mutsch*, 137/84, EU:C:1985:335, 10. punkts). Tas, ka valsts tiesa savu jautājumu ir formulējusi, atsaucoties tikai uz dažām Savienības tiesību normām, neliedz Tiesai sniegt šai tiesai visus interpretācijas elementus, kas tai var būt noderīgi, izspriežot izskatāmo lietu, neatkarīgi no tā, vai šī tiesa savu jautājumu formulējumā uz tiem ir vai nav atsaukusies (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1990. gada 12. decembris, *SARPP*, C-241/89, EU:C:1990:459, 8. punkts, un 2017. gada 8. jūnijs, *Medisanus*, C-296/15, EU:C:2017:431, 55. punkts).
- 52 Otrajā jautājumā iesniedzējtiesa atsaucas attiecīgi uz Finanšu regulas 160. un 164. pantu, kā arī uz Regulas Nr. 966/2012 102. un 104. pantu. Tomēr no atbildes, kas tika sniegta uz pirmo jautājumu, izriet, ka šīs tiesību normas šajā lietā nav piemērojamas.
- 53 Lai gan tas ir tā, minētajām tiesību normām, kurās ir izteikti publisko iepirkumu principi, ir līdzvērtīgs priekšmets tam, kas ir ietverts Direktīvas 2014/24 18. panta 1. punktā, no kura arī izriet pienākums ievērot iepirkumu pamatprincipus.

- 54 Lai gan pamatlietā aplūkotā līguma vērtība nesasniedz Direktīvas 2014/24 piemērojamības robežvērtību, kas tās 4. panta c) punktā ir noteikta 209 000 EUR apmērā attiecībā uz piegādes līgumiem, kuru slēgšanas tiesības piešķir centrālās pārvaldes iestāžu padotībā esošas līgumslēdzēja iestādes, kāda ir Razlogas pašvaldība, Direktīvas 2014/24 tiesību normas ar valsts tiesībām ir padarītas tieši un bez nosacījumiem piemērojamas situācijās, kas, kā tas ir pamatlietā aplūkotā līguma gadījumā, parasti ir izslēgtas no tās piemērošanas jomas. Proti, no Eiropas strukturālo un investīciju fondu likuma 49. panta 2. punkta izriet, ka Publisko iepirkumu likums, ar kuru Bulgārijas tiesību sistēmā ir precīzi transponēta Direktīva 2014/24, ir piemērojams visām publisko iepirkumu procedūrām, kas tiek subsidētas no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, neatkarīgi no līgumu vērtības.
- 55 Kad valsts tiesību akti attiecībā uz risinājumiem, kas tajos ir paredzēti situācijām, uz kurām neattiecas Savienības tiesību akts, tieši un bez nosacījumiem atbilst šajā tiesību aktā paredzētajiem risinājumiem, pastāv zināma Savienības interese, lai tiesību normas, kas ir pārņemtas no minētā akta, tiktu interpretētas vienveidīgi. Tas ļauj izvairīties no interpretācijas atšķirībām nākotnē un nodrošināt vienādu attieksmi pret šīm situācijām un tām, kas ietilpst minēto tiesību normu piemērošanas jomā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1990. gada 18. oktobris, *Dzodzi*, C-297/88 un C-197/89, EU:C:1990:360, 36. un 37. punkts; 2017. gada 5. aprīlis, *Borta*, C-298/15, EU:C:2017:266, 33. un 34. punkts, kā arī 2022. gada 31. marts, *Smetna palata na Republika Bulgaria*, C-195/21, EU:C:2022:239, 43. punkts).
- 56 Piedevām, tā kā otrais jautājums attiecas uz sarunu procedūru bez iepriekšējas publicēšanas attiecībā uz publiskiem būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumiem, ir jānorāda, ka, lai atbildētu uz šo otro jautājumu, nozīme ir Direktīvas 2014/24 32. panta 2. punktam, kura a)–c) punktā ir uzskaitīts “jebkurš no [...] gadījumiem”, kuros ir atļauts izmantot šādu procedūru. Šis uzskaitījums turklāt ir izsmelošs, jo šīs direktīvas 26. panta 6. punktā ir precizēts, ka dalībvalstis nedrīkst ļaut piemērot sarunu procedūru bez iepriekšējas iepirkuma konkursa publicēšanas nekādos citos gadījumos kā vien tajos, kas paredzēti minētās direktīvas 32. pantā (pēc analogijas skat. spriedumus, 2008. gada 8. aprīlis, Komisija/Itālija, C-337/05, EU:C:2008:203, 56. un 57. punkts, kā arī 2009. gada 15. oktobris, Komisija/Vācija, C-275/08, nav publicēts, EU:C:2009:632, 54. punkts).
- 57 Šādos apstākļos šīs direktīvas 32. panta 2. punkta a) apakšpunkts, lasot to kopsakarā ar minētās direktīvas 18. panta 1. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumslēdzēja iestāde sarunu procedūrā bez iepriekšējas publicēšanas var izteikt uzaicinājumu tikai vienam saimnieciskās darbības subjektam, ja šajā procedūrā bez būtiskām izmaiņām ir pārņemti līguma sākotnējie nosacījumi, kas ir minēti iepriekšējā atklātā procedūrā, kura ir tikusi noslēgta, pamatojoties uz to, ka vienīgais iesniegtais piedāvājums nav bijis objektīvi piemērots, pat tad, ja aplūkotā līguma priekšmetam objektīvi nav specifisku īpatnību, kas pamatotu tā izpildes uzticēšanu vienīgi šim saimnieciskās darbības subjektam.
- 58 Saskaņā ar Direktīvas 2014/24 32. panta 2. punkta a) apakšpunkta pirmo daļu šīs procedūras izmantošana tostarp ir pieļaujama publiskiem piegādes līgumiem, ja atklātā vai slēgtā procedūrā nav iesniegti piedāvājumi vai nav iesniegti piemēroti piedāvājumi, ar noteikumu, ka netiek būtiski mainīti līguma sākotnējie nosacījumi un ka Komisijai tiek nosūtīts ziņojums, ja tā to prasa.
- 59 Tādējādi no šīs tiesību normas formulējuma skaidri izriet, ka līgumslēdzēja iestāde var izmantot sarunu procedūru bez iepriekšējas publicēšanas, ja ir izpildīti trīs kumulatīvi nosacījumi. Pirmkārt, tai ir jāpierāda, ka tā nav saņēmusi nevienu piedāvājumu vai vismaz nevienu piemērotu piedāvājumu iepriekšējā atklātā vai slēgtā iepirkuma procedūrā, kuru tā ir noslēgusi šī iemesla dēļ.

Otrkārt, turpmākajā sarunu procedūrā bez iepriekšējas publicēšanas nedrīkst tikt būtiski mainīti līguma sākotnējie nosacījumi, kādi ir bijuši ietverti iepriekšējā atklātajā vai slēgtajā procedūrā publicētajā paziņojumā par līgumu. Treškārt un visbeidzot, līgumslēdzējai iestādei ir jāspēj Komisijai nosūtīt ziņojumu par situāciju, ja tā to prasa.

- 60 Tā kā šis pēdējais nosacījums šajā lietā netiek aplūkots, ir jāprecizē Direktīvas 2014/24 32. panta 2. punkta a) apakšpunkta pirmās daļas pirmo divu piemērošanas nosacījumu saturs.
- 61 Attiecībā uz pirmo nosacījumu no šīs direktīvas 32. panta 2. punkta a) apakšpunkta otrās daļas izriet, ka piedāvājumu uzskata par nepiemērotu, ja tam nav sakara ar līgumu, jo bez būtiskām izmaiņām acīmredzami nevar apmierināt līgumslēdzējas iestādes vajadzības un prasības, kas norādītas iepirkuma procedūras dokumentos.
- 62 Piedāvājums ir jāuzskata par nepiemērotu, ja tas ir “nepieņemams” minētās direktīvas 26. panta 4. punkta, kas tostarp attiecas uz konkursa procedūrām ar sarunām, b) apakšpunkta otrās daļas izpratnē. Saskaņā ar šo pēdējo minēto tiesību normu par nepieņemamiem uzskata tostarp tādus piedāvājumus, ko iesnieguši pretendenti, kuru piedāvājuma cena pārsniedz līgumslēdzējas iestādes budžetu, kas noteikts un dokumentāli reģistrēts pirms iepirkuma procedūras sākšanas.
- 63 Tā tas acīmredzami ir tāda piedāvājuma gadījumā kā šī sprieduma 25. punktā minētais, kurā piedāvātā summa bija vairāk nekā divas reizes lielāka par līguma paredzamo vērtību, ko bija noteikusi līgumslēdzēja iestāde.
- 64 Attiecībā uz otro šīs tiesību normas piemērošanas nosacījumu no līguma sniegt prejudiciālu nolēmumu šķietami izriet, ka pamatlietā aplūkotajā sarunu procedūrā līgumslēdzēja iestāde nav būtiski mainījusi līguma sākotnējos nosacījumus, tomēr tas būs jāpārbauda iesniedzējtiesai.
- 65 Piedevām, ne Direktīvas 2014/24 50. apsvērums, ne 18. panta 1. punkts nevar atspēkot šo šīs direktīvas 32. panta 2. punkta a) apakšpunkta gramatisko interpretāciju.
- 66 Proti, kā izriet no Direktīvas 2014/24 50. apsvēruma vispārējās uzbūves, tas attiecas uz sarunu procedūras bez iepriekšējas publicēšanas izmantošanas gadījumiem, kuri neatbilst tam, kas ir minēts šīs direktīvas 32. panta 2. punkta a) apakšpunktā.
- 67 Turklāt, ja līgumslēdzēja iestāde nolemj izteikt uzaicinājumu tikai vienam saimnieciskās darbības subjektam sarunu procedūrā bez iepriekšējas publicēšanas, kura tiek rīkota pēc neveiksmīgas atklātas vai slēgtas procedūras un kurā bez būtiskām izmaiņām ir pārņemti nosacījumi, kas sākotnēji bijuši ietverti iepriekšējā atklātā vai slēgtā procedūrā publicētajā paziņojumā par līgumu, šāda attieksme tomēr ir saderīga ar Direktīvas 2014/24 18. panta 1. punkta pirmajā daļā minētajiem iepirkumu principiem, pat tad, ja no aplūkotā līguma priekšmeta objektīvi neizriet prasība izteikt uzaicinājumu šim saimnieciskās darbības subjektam. Šādā situācijā iepriekšējā atklātā vai slēgtā procedūra, no vienas puses, un turpmākā sarunu procedūra bez iepriekšējas publicēšanas, no otras puses, faktiski veido nedalāmu kopumu, līdz ar to nevar neņemt vērā apstākli, ka saimnieciskās darbības subjektiem ar potenciālu interesi par šo līgumu ir bijusi iespēja to paust un īstenot konkurenci.

- 68 Šajos apstākļos saimnieciskās darbības subjekti, kas nav izrādījuši rūpību, atklātā vai slēgtā procedūrā iesniedzot piemērotu piedāvājumu, nevar piespiest līgumslēdzēju iestādi turpmākā sarunu procedūrā bez iepriekšējas publicēšanas iesaistīties sarunās ar tiem. Iepriekšējā atklātā vai slēgtā procedūrā tiem bija atļauts iesniegt piedāvājumu un līdz ar to pilnībā izmantot vienlīdzības, nediskriminācijas, pārskatāmības un samērīguma principus.
- 69 Tomēr, lai varētu pierādīt, ka attiecīgais līgums nav ticis izstrādāts ar nolūku to izslēgt no Direktīvas 2014/24 darbības jomas vai mākslīgi sašaurināt konkurenci, kā tas ir prasīts tās 18. panta 1. punkta otrajā daļā, līgumslēdzējai iestādei ir jāspēj pierādīt, ka cena, par kuru tā ir vienojusies ar izraudzīto pretendentu, atbilst tirgus cenai un ka tā nepārsniedz līguma paredzamo vērtību, kas ir aprēķināta atbilstoši šīs direktīvas 5. panta prasībām. To darot, līgumslēdzēja iestāde ievēro principu, saskaņā ar kuru personai, kas vēlas atsaukties uz minētās direktīvas 32. pantā paredzēto atkāpi, ir jāpierāda, ka patiešām pastāv izņēmuma apstākļi, kas pamato šo atkāpi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1987. gada 10. marts, Komisija/Itālija, 199/85, EU:C:1987:115, 14. punkts, un 2008. gada 8. aprīlis, Komisija/Itālija, C-337/05, EU:C:2008:203, 58. punkts).
- 70 Turklāt, pierādot, ka tā līguma cena, kas ir noslēgta sarunu procedūras bez iepriekšējas publicēšanas beigās, atbilst tirgus cenai, līgumslēdzēja iestāde pierāda, ka tā ir veikusi visefektīvāko publiskā sektora līdzekļu izmantošanu, kā tas ir paredzēts šīs pašas direktīvas 2. apsvērumā, un ka līdz ar to nav pieļauti nekādi pārkāpumi Savienības tiesiskā regulējuma attiecībā uz Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem izpratnē (pēc analogijas skat. spriedumus, 2016. gada 26. maijs, *Județul Neamț un Județul Bacău*, C-260/14 un C-261/14, EU:C:2016:360, 46. punkts, kā arī 2020. gada 1. oktobris, *Elme Messer Metalurgs*, C-743/18, EU:C:2020:767, 51. punkts).
- 71 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2014/24 32. panta 2. punkta a) apakšpunkts, lasot to kopsakarā ar šīs direktīvas 18. panta 1. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka līgumslēdzēja iestāde sarunu procedūrā bez iepriekšējas publicēšanas var izteikt uzaicinājumu tikai vienam saimnieciskās darbības subjektam, ja šajā procedūrā bez būtiskām izmaiņām ir pārņemti līguma sākotnējie nosacījumi, kas ir minēti iepriekšējā atklātā procedūrā, kura ir tikusi noslēgta, pamatojoties uz to, ka vienīgais iesniegtais piedāvājums nav bijis objektīvi piemērots, pat tad, ja aplūkotā līguma priekšmetam objektīvi nav specifisku īpatnību, kas pamatotu tā izpildes uzticēšanu vienīgi šim saimnieciskās darbības subjektam.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 72 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012, 160. panta 1. un 2. punkts un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom)**

Nr. 966/2012 (2012. gada 25. oktobris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu, kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) 2015/1929 (2015. gada 28. oktobris), 102. panta 1. un 2. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nav piemērojami publisko iepirkumu procedūrām, ko rīko dalībvalstu ligumslēdzējas iestādes, pat tad, ja šie līgumi tiek finansēti no Eiropas strukturālo un investīciju fondu līdzekļiem.

- 2) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK, kurā grozījumi izdarīti ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2015/2170 (2015. gada 24. novembris), 32. panta 2. punkta a) apakšpunkts, lasot to kopsakarā ar šīs direktīvas, kurā grozījumi izdarīti ar Deleģēto regulu 2015/2170, 18. panta 1. punktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka ligumslēdzēja iestāde sarunu procedūrā bez iepriekšējas publicēšanas var izteikt uzaicinājumu tikai vienam saimnieciskās darbības subjektam, ja šajā procedūrā bez būtiskām izmaiņām ir pārņemti līguma sākotnējie nosacījumi, kas ir minēti iepriekšējā atklātā procedūrā, kura ir tikusi noslēgta, pamatojoties uz to, ka vienīgais iesniegtais piedāvājums nav bijis objektīvi piemērots, pat tad, ja aplūkotā līguma priekšmetam objektīvi nav specifisku īpatnību, kas pamatotu tā izpildes uzticēšanu vienīgi šim saimnieciskās darbības subjektam.**

[Paraksti]